

Gids

voor het
Europees
burger-
initiatief

HELP DE EUROPESE UNIE VORM TE GEVEN

Europese Commissie
Secretariaat-generaal
1049 Brussel
Manuscript voltooid in mei 2024

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie

Print: ISBN 978-92-68-16259-0 doi:10.2792/25913 KA-09-24-332-NL-C
Web: ISBN 978-92-68-16224-8 doi:10.2792/69598 KA-09-24-332-NL-N

© Europese Unie, 2024
Reproductie is toegestaan.

INLEIDING

Dankzij het Europees burgerinitiatief (EBI) kunnen EU-burgers een rol spelen bij de beleidsvorming van de EU en de kwesties die voor hen belangrijk zijn op de EU-agenda zetten. Het is een bottom-upinstrument om een politiek debat te starten en in de hele Unie de aandacht te vestigen op kwesties waar iedereen mee te maken krijgt.

Er zijn twee manieren om mee te doen: u kunt ervoor kiezen de lopende burgerinitiatieven die u steunt te ondertekenen — dit duurt slechts enkele minuten — of u kunt samen met andere EU-burgers een burgerinitiatief starten. Door een burgerinitiatief te starten en het vereiste aantal handtekeningen te verzamelen, verzoekt u de Europese Commissie nieuwe wetten voor te stellen op gebieden waarop zij bevoegd is.

Het instrument bestaat sinds 2012 en succesvolle initiatieven hebben inmiddels concrete resultaten opgeleverd, zoals wetgevingsvoorstellen van de Europese Commissie en een reeks niet-wetgevende maatregelen in verband met specifieke initiatieven. Om de procedure nog toegankelijker en gebruiksvriendelijker te maken voor organisatoren en sympathisanten gelden er sinds 2020 nieuwe regels.

Het Europees burgerinitiatief biedt u de kans om uw ideeën onder de aandacht te brengen en samen met ons te werken aan een beter Europa.

OVERZICHT

HET EUROPEES BURGERINITIATIEF IN EEN NOTENDOP

5

HOE STEUN IK EEN EUROPEES BURGERINITIATIEF?

7

HOE ORGANISEER IK EEN EUROPEES BURGERINITIATIEF?

9

HEEFT HET EUROPEES BURGERINITIATIEF AL IETS
OPGELEVERD?

13

HET EUROPEES BURGERINITIATIEF IN EEN NOTENDOP

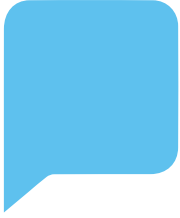
Wat is het Europees burgerinitiatief?

Het Europees burgerinitiatief is een uniek instrument waarmee u kunt helpen de EU vorm te geven door de Europese Commissie op te roepen nieuwe wetten voor te stellen. Zodra voor een initiatief één miljoen geldige handtekeningen zijn verzameld, zal de Commissie beslissen welke actie moet worden ondernomen.

Het Europees burgerinitiatief is ingesteld bij Verordening (EU) 2019/788.

Waarover kunnen Europese burgerinitiatieven gaan?

Een burgerinitiatief kan worden opgezet op elk gebied waarop de Commissie bevoegd is wetgeving voor te stellen, zoals milieu, consumentenbescherming, landbouw, visserij, energie, transport en handel.

Wie kan een Europees burgerinitiatief organiseren?

Een initiatief kan worden gestart door ten minste zeven EU-burgers (onderdanen van een EU-lidstaat), die in ten minste zeven verschillende EU-lidstaten wonen en ten minste de kiesgerechtigde leeftijd voor de Europese verkiezingen hebben bereikt. In de meeste EU-landen mogen EU-burgers vanaf hun 18e stemmen, maar in sommige landen geldt voor de Europese verkiezingen een minimumleeftijd van 16 of 17 jaar ⁽¹⁾.

Deze zeven EU-burgers mogen ook in een van de EU-landen een juridische entiteit oprichten om het initiatief te beheren.

Bestaande organisaties kunnen geen burgerinitiatieven starten, maar mogen wel initiatieven bevorderen of steunen, zolang ze dat openlijk doen en transparant te werk gaan.

¹ Meer informatie: https://citizens-initiative.europa.eu/data-requirements_nl

Wie kunnen een Europees burgerinitiatief ondertekenen?

Alle EU-burgers die oud genoeg zijn om te mogen stemmen bij Europese verkiezingen (zie hierboven) kunnen een burgerinitiatief ondertekenen, waar ze ook wonen ⁽²⁾.

Om jongeren bij het democratisch bestel in de EU te betrekken, moedigt de Commissie de EU-landen aan de minimumleeftijd voor het steunen van een initiatief te verlagen tot 16 jaar. Zie onze website voor meer informatie.

² Registratie als stemmer is daarvoor niet nodig – de stemgerechtigde leeftijd hebben is genoeg.

HOE STEUN IK EEN EUROPEES BURGERINITIATIEF?

Een initiatief online of op papier steunen

Alle lopende burgerinitiatieven zijn te vinden op de [EBI-website](#). U kunt een initiatief slechts één keer steunen.

Organisatoren kunnen ervoor kiezen de handtekeningen online of op papier te verzamelen. Voor het ondersteunen van een initiatief moeten de volgende gegevens worden verstrekt:

- het land waarvan u onderdaan bent,
- uw voornamen (voluit), uw achternaam, en afhankelijk van het land, uw geboortedatum en volledige adres of een persoonlijk identificatienummer en het nummer/type document.

Als u online ondertekent, kunt u in plaats daarvan uw e-identificatie gebruiken als uw land deze optie heeft geactiveerd.

Als u op papier ondertekent, moet u ook de datum invullen, het formulier ondertekenen en het terugbezorgen aan de organisatoren.

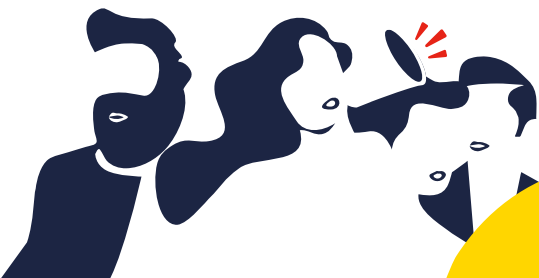
Voor de verzameling van online steunbetuigingen wordt gebruikgemaakt van een centraal online verzamelstelsel dat de Commissie beheert. Het stelsel van de Commissie voldoet aan de hoogste veiligheids- en gegevensbeschermingsnormen. De Commissie waarborgt de bescherming van persoonsgegevens overeenkomstig de algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Wat gebeurt er met uw gegevens, en hoe worden ze beschermd?

Als u een initiatief steunt en voor dit initiatief meer dan 1 miljoen handtekeningen zijn verzameld, wordt uw steunbetuiging toegezonden aan de autoriteit in het land waarvan u de nationaliteit heeft en die toezicht houdt op de verificatie. De organisatoren van het initiatief, de Commissie en de nationale autoriteiten zijn verplicht uw gegevens te beschermen en mogen de lijst met ondertekenaars niet openbaar maken. De nationale autoriteiten moeten alle steunbetuigingen uiterlijk drie maanden na voltooiing van de verificatie vernietigen.

De gegevens van personen die hun steun hebben betuigd voor initiatieven die de drempels niet halen en die niet ter verificatie worden ingediend, worden na afloop van de verzamelperiode gewist overeenkomstig de beperkingen van de bewaartermijn die in de EBI-verordening zijn vastgesteld.

Lees vooraf de online privacyverklaring of die op het papieren formulier om volledig op te hoogte te zijn van hoe uw gegevens verwerkt worden en hoe u uw rechten kunt uitoefenen.

HOE ORGANISEER IK EEN EUROPEES BURGERINITIATIEF?

Stap 1: AAN DE SLAG

Ga eerst na of het Europees burgerinitiatief de juiste manier is om uw idee naar voren te brengen.

Burgerinitiatieven zijn bedoeld om de Commissie te vragen nieuwe wetgeving voor te stellen en moeten betrekking hebben op [een kwestie waarvoor de Commissie bevoegd is](#) ⁽³⁾. Als dat voor uw idee niet opgaat, kunt u de EU-instellingen misschien beter op een andere manier benaderen. Op de [website van de Commissie](#) vindt u daarover meer informatie ⁽⁴⁾.

Om een initiatief te starten stelt u een groep organisatoren samen van ten minste zeven EU-burgers die de kiesgerechtigde leeftijd hebben voor de Europese verkiezingen en

³ Voor informatie over de bevoegdheden van de Commissie, zie: https://citizens-initiative.europa.eu/faq-eu-competences-and-commission-powers_nl

⁴ Voor alternatieve manieren om de EU-instellingen te benaderen of invloed uit te oefenen, zie: https://commission.europa.eu/get-involved/engage-eu-policy-making_nl

in ten minste zeven verschillende EU-lidstaten wonen (ze hoeven niet van zeven verschillende lidstaten onderdaan te zijn).

Wanneer u het verzoek om registratie van een burgerinitiatief indient, vermeld dan wie de organisatoren zijn en wijs een vertegenwoordiger en een plaatsvervanger aan om namens de groep te spreken en op te treden. Als het initiatief geregistreerd is, zullen de namen van de groepsleden en de e-mailadressen van de vertegenwoordiger en de plaatsvervanger op de website van het EBI openbaar gemaakt worden.

U kunt ook een juridische entiteit oprichten om uw initiatief te beheren.

Voor ideeën en hulp bij de voorbereiding van uw initiatief kunt u terecht op het [forum voor het Europees burgerinitiatief](#) ⁽⁵⁾. U kunt er informatie vinden, deskundig advies inwinnen en samenwerken met gelijkgezinden.

⁵ Ga naar: https://citizens-initiative-forum.europa.eu/_nl

Stap 2: HET INITIATIEF REGISTREREN

Bent u er klaar voor om uw initiatief in te dienen, maak dan een organisatoraccount aan en vraag de Commissie om het initiatief via de EBI-website te registreren. Wanneer u uw verzoek om registratie via uw account indient, moet u de volgende informatie verstrekken:

- de titel van uw initiatief (maximaal 100 tekens);
- een beschrijving van de doelstellingen van het initiatief (maximaal 1 100 tekens). U kunt ook een bijlage toevoegen over het onderwerp, de doelstellingen en de achtergrond van het initiatief (maximaal 5 000 tekens);
- de bepalingen van de EU-verdragen die u belangrijk acht voor het voorgestelde initiatief ⁽⁶⁾;
- de persoonsgegevens en identiteitsdocumenten van ten minste zeven van de organisatoren: namen (voluit), adres, nationaliteit en geboortedatum. De vertegenwoordiger en de plaatsvervanger en hun e-mailadres en telefoonnummer moeten specifiek worden vermeld;

- de namen van eventuele andere leden van de groep organisatoren;
- voor alle leden van de groep een bewijs van hun nationaliteit en hun land van verblijf;
- in voorkomend geval ook documenten waaruit blijkt dat er een juridische entiteit is opgericht om het initiatief te beheren en dat de vertegenwoordiger namens die entiteit kan optreden;
- alle steun- en financieringsbronnen voor het initiatief, voor zover bekend op het moment van registratie.

U kunt ook een document met nadere informatie en een ontwerp van wetsvoorstel bijvoegen.

De registratie vindt niet automatisch plaats. De Commissie zal uw voorstel controleren en gaat daarbij met name na of:

- uw groep organisatoren correct is samengesteld (u moet voor elk lid een bewijs van nationaliteit en land van verblijf overleggen);
- uw initiatief binnen het kader van de bevoegdheden van de Commissie valt om wetsvoorstellen in te dienen;

⁶ Voor meer informatie over de EU-Verdragen, zie: https://citizens-initiative.europa.eu/faq-eu-competences-and-commission-powers_nl

- het initiatief niet beledigend, lichtzinnig of ergerlijk is, noch indruist tegen de waarden van de EU-Verdragen ⁽⁷⁾ of de rechten vervat in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

De Commissie heeft twee maanden de tijd om een voorgesteld initiatief te registreren. Als uw voorstel echter niet volledig onder de bevoegdheid van de Commissie valt, heeft u de kans om uw voorstel te herzien en krijgt u nog eens twee maanden de tijd om eraan te werken en het opnieuw in te dienen, waarna de Commissie uw initiatief volledig of gedeeltelijk kan registreren of de registratie kan weigeren.

Wanneer uw initiatief geregistreerd is, brengt de Commissie de vertegenwoordiger en plaatsvervanger van uw groep formeel op de hoogte en wordt uw initiatief op de website van het Europees burgerinitiatief openbaar gemaakt.

De Commissie verzorgt kosteloos de vertaling van het initiatief in alle officiële EU-talen. Dat zal u helpen bij uw campagne om in de hele EU handtekeningen te verzamelen.

⁷ Artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie: "De waarden waarop de Unie berust, zijn eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren. Deze waarden hebben de lidstaten gemeen in een samenleving die gekenmerkt wordt door pluralisme, non-discriminatie, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, solidariteit en gelijkheid van vrouwen en mannen."

Stap 3: STEUN VERWERVEN

U heeft steunbetuigingen nodig van ten minste één miljoen EU-burgers en daarbij moet in ten minste zeven EU-landen een minimumaantal worden gehaald. Sympathisanten moeten een specifiek steunbetuigingsformulier invullen.

U mag zelf de begindatum kiezen van de periode waarin de steunbetuigingen worden verzameld, als deze datum maar binnen zes maanden na de registratie van het initiatief valt. U mag gedurende maximaal twaalf maanden steunbetuigingen verzamelen.

Voor het verzamelen op papier kunt u kant-en-klare formulieren voor uw initiatief downloaden van uw organisatoraccount. Deze zijn beschikbaar in alle officiële talen van de EU.

Voor het online verzamelen van steun kunt u gebruikmaken van het gratis online verzamelstelsel van de Commissie. Het is gebruiksklaar en bevat een aantal opties voor persoonlijke aanpassing.

Verzamel zoveel mogelijk steunbetuigingen, aangezien sommige tijdens het controleproces nog ongeldig kunnen worden verklaard, bv. als één persoon meerdere steunbetuigingen heeft ingediend.

Gegevensbescherming

Gedurende de procedure moet u zich houden aan de wetgeving inzake gegevensbescherming. Voor meer informatie, zie de leidraad voor organisatoren op de EBI-website.

Minimumaantal ondertekenaars per lidstaat

U bent niet verplicht in alle EU-landen steunbetuigingen te verzamelen. U moet echter een minimumaantal ondertekenaars bereiken in ten minste zeven EU-landen. De [drempels](#) per land zijn beschikbaar op de website van het Europees burgerinitiatief ⁽⁸⁾.

Steunbetuigingen die zijn verzameld in landen waar de drempel niet is bereikt, tellen wel mee voor het streefcijfer van één miljoen steunbetuigingen.

Stap 4: VERIFICATIE VAN DE STEUNBETUIGINGEN

Als u aan het einde van de verzamelperiode het minimumaantal van één miljoen steunbetuigingen verzameld heeft, moet u de bevoegde nationale autoriteiten van de landen waar u de drempel heeft gehaald, vragen het aantal geldige steunbetuigingen te certificeren.

⁸ https://citizens-initiative.europa.eu/thresholds_nl

U moet de steunbetuigingen binnen drie maanden na het einde van de verzamelperiode indienen voor verificatie.

Op uw verzoek stuurt de Commissie de online verzamelde steunbetuigingen via haar online verzamelstelsel door naar de nationale autoriteiten.

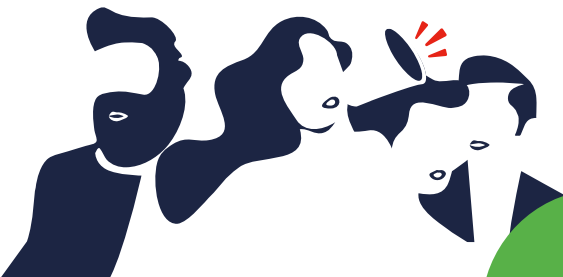
Als u uw eigen verzamelstelsel gebruikt, kunt u de online of papieren steunbetuigingen aan de nationale autoriteiten overdragen met behulp van een beveiligde bestandenuitwisselingsdienst van de Commissie. Daaraan zijn geen kosten verbonden.

De nationale autoriteiten hebben drie maanden de tijd om het aantal geldige steunbetuigingen te certificeren. Zij bezorgen u een certificaat met het totale aantal gevalideerde handtekeningen.

Stap 5: INITIATIEF INDIENEN

Wanneer u het minimumaantal steunbetuigingen heeft verzameld, heeft u na het einde van de verificatie drie maanden de tijd om uw initiatief en de door de nationale autoriteiten afgegeven certificaten bij de Commissie in te dienen.

Stap 6: ANTWOORD VAN DE COMMISSIE

De Commissie heeft zes maanden de tijd om uw initiatief te onderzoeken en erop te reageren. De

Commissie regelt binnen een maand na de datum van indiening een bijeenkomst met u. Ook heeft u recht op een openbare hoorzitting in het Europees Parlement en wel binnen drie maanden. Bij beide gelegenheden kunt u uw initiatief presenteren en uw doelstellingen nader toelichten. Het Europees Parlement kan ook een plenaire vergadering houden over uw initiatief en een resolutie aannemen.

Nadat de Commissie het initiatief heeft onderzocht, formuleert zij een officieel antwoord, met daarin de eventuele maatregelen die zij van plan is te nemen, de redenen daarvoor, alsmede het te volgen tijdschema. De Commissie keurt dat antwoord officieel goed en publiceert het in alle officiële EU-talen.

Indien de Commissie overweegt naar aanleiding van een burgerinitiatief een wetsvoorstel te presenteren, zal zij met [openbare raadplegingen](#) en [effectbeoordelingen](#) komen om dat voorstel voor te bereiden.

Wanneer het wetsvoorstel eenmaal is goedgekeurd door de Commissie, wordt het voorgelegd aan het Europees Parlement en de Raad (of in sommige gevallen alleen aan de Raad). Zij moeten het voorstel aannemen om er [wetgeving](#) van te maken ⁽⁹⁾.

HEEFT HET EUROPEES BURGERINITIATIEF AL IETS OPGELEVERD?

Een aantal van de initiatieven waarvoor het benodigde aantal handtekeningen is verzameld, heeft geleid tot nieuwe wetgeving. Andere hebben geleid tot andere zinvolle resultaten.

Bijvoorbeeld:

Naar aanleiding van het [“Right2Water”-initiatief](#) heeft de Commissie toegezegd de inspanningen om de EU-waterwetgeving volledig toe te passen, te zullen opvoeren. Ook heeft zij een voorstel aangenomen tot herziening van de EU-drinkwaterrichtlijn, waarbij de EU-landen verplicht worden ervoor te zorgen dat alle Europeanen, inclusief kwetsbare groepen, toegang hebben tot veilig drinkwater. Deze richtlijn is in januari 2021 in werking getreden en de lidstaten moesten deze uiterlijk in januari 2023 in nationaal recht omzetten.

⁹ Zie: <https://eur-lex.europa.eu/NL/legal-content/summary/legislative-procedures.html>

In 2017 heeft de Commissie naar aanleiding van het [initiatief “Verbied glyfosaat en bescherm mens en milieu tegen giftige bestrijdingsmiddelen”](#) nieuwe wetgeving voorgesteld inzake de transparantie en duurzaamheid van de EU-ricisobeoordeling in de voedselketen. Deze wetgeving verbetert de transparantie rond wetenschappelijke studies die een rol spelen bij het besluit om toestemming te verlenen voor stoffen die in onze levensmiddelen terecht kunnen komen, zoals additieven of bestrijdingsmiddelen. De transparantieverordening is van toepassing sinds maart 2021.

Met het [initiatief “Stop het ontvinnen van haaien – Stop de handel”](#) werd opgeroepen de invoer, uitvoer en doorvoer van losse haaienvinnen te verbieden. In juli 2023 beloofde de Commissie een effectbeoordeling voor een dergelijk verbod te starten. Begin 2024 volgden een vragenlijst voor belanghebbenden en een openbare raadpleging. Op basis van de resultaten zal de Commissie verdere stappen overwegen. In de tussentijd ijvert zij voor optimale handhaving van de bestaande regels voor de bescherming van haaien en overlegt zij met internationale partners om de wereldwijde consumptie van haaienvinnen terug te dringen.

Naar aanleiding van het [initiatief “Voor cosmetica zonder dierenleed – Maak Europa dierproefvrij”](#) heeft de Commissie zich ertoe verbonden een reeks acties te starten om het gebruik van dierproeven in onderzoek, onderwijs en opleiding sneller terug te dringen en te werken aan een routekaart voor de vervanging van dierproeven bij chemische veiligheidsbeoordelingen. De organisatoren van het EBI zijn nauw betrokken bij het raadplegingsproces en hebben in december 2023 deelgenomen aan een workshop over de routekaart.

Met een Europees burgerinitiatief kunt u impact hebben op het beleid en de bevolking van de EU. Zorg voor verandering door initiatieven te starten of te steunen.

Neem initiatief!

MEER INFORMATIE

Website van het Europees burgerinitiatief

https://citizens-initiative.europa.eu/_nl

Op deze website vindt u het volgende:

- Informatie over alle burgerinitiatieven, te filteren op status, met de antwoorden van de Commissie.
- Gedetailleerde informatie over de regels en richtsnoeren voor het Europees burgerinitiatief en veelgestelde vragen.
- De lijst van bevoegde autoriteiten en contactpunten voor elk EU-land.
- Voor organisatoren van initiatieven: toegang tot het organisatoraccount om uw registratieverzoek bij de Commissie in te dienen en uw initiatief te beheren wanneer het is geregistreerd.
- Promotiemateriaal, waaronder de toolkit voor middelbare scholen "EU-democratie in actie – Geef uw mening met het Europees burgerinitiatief".
- Informatie over EBI-ambassadeurs, nationale contactpunten en het laatste nieuws over het Europees burgerinitiatief.

Forum voor het Europees burgerinitiatief

https://citizens-initiative-forum.europa.eu/_nl

Profiteer van praktische tips voor het beheren van een Europees burgerinitiatief, vraag deskundig advies en hulp, lees meer over ervaringen met andere initiatieven en vind mensen die zich bij uw organisatiegroep kunnen aansluiten.

Nieuwsbrief

Meld u aan voor de [nieuwsbrief](#) en ontvang de laatste updates over het Europees burgerinitiatief.

Europe Direct

Tel. 00 800 6 7 8 9 10 11 (*)

E-mail of chat: https://european-union.europa.eu/contact-eu_nl

U kunt ook contact opnemen met het Europe Direct-centrum in uw land. Ga daarvoor naar:

https://european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_nl?topics=1040

(*) Bellen is meestal gratis, maar niet altijd. Bellen via bepaalde aanbieders, telefoonscellen of hoteltelefoons kan kosten met zich meebrengen.

Belangrijke mededeling

Deze publicatie bevat algemene informatie over de regels en voorwaarden voor het Europees burgerinitiatief. De inhoud is niet wettelijk bindend en er wordt evenmin naar volledigheid gestreefd.

De gedetailleerde regels voor het Europees burgerinitiatief zijn opgenomen in Verordening (EU) 2019/788:

<https://europa.eu/!tU34yK>

Europees
burger-
initiatief

KA-09-24-332-NL-N

NEEM INITIATIEF

EUROPEES BURGERINITIATIEF
Help de Europese Unie vorm
te geven

Bureau voor publicaties
van de Europese Unie

ISBN 978-92-68-16224-8
doi:10.2792/69598